

Fanfan en Klaas, of de twee zoogbroeders : tooneelspel.

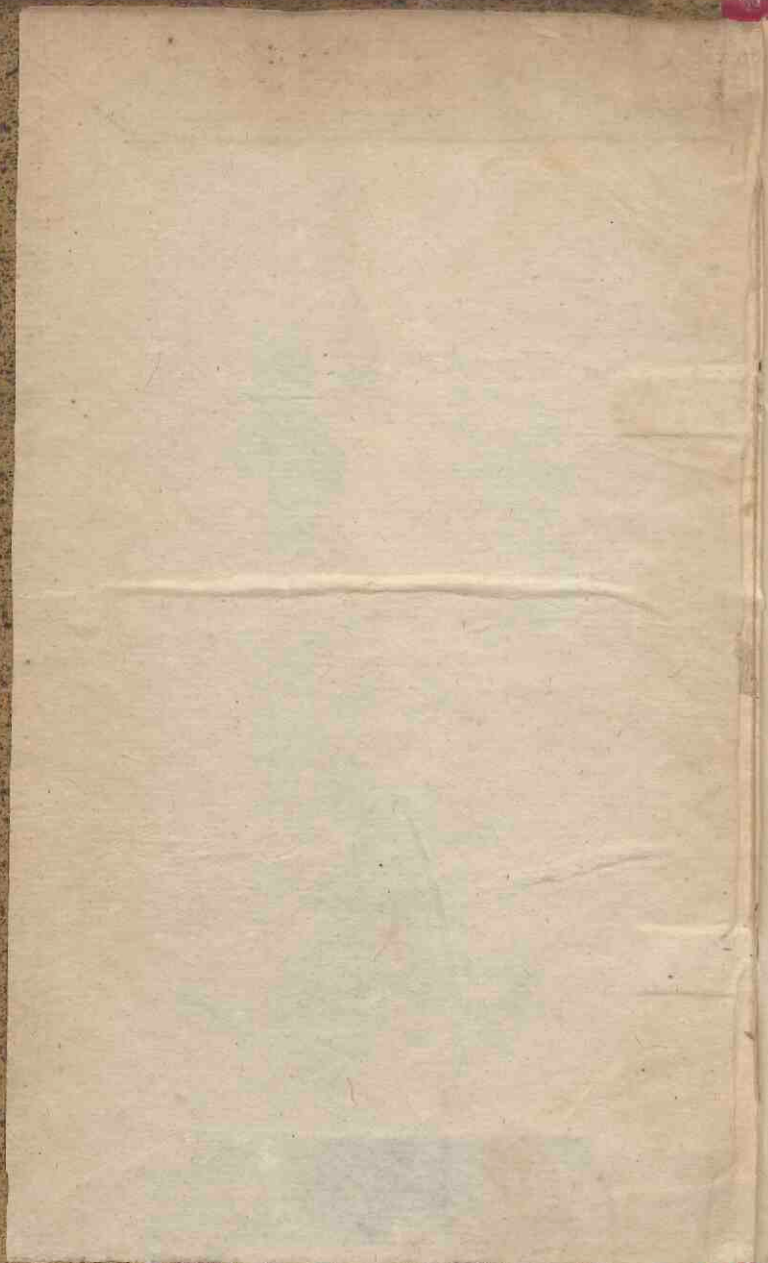
<https://hdl.handle.net/1874/367498>

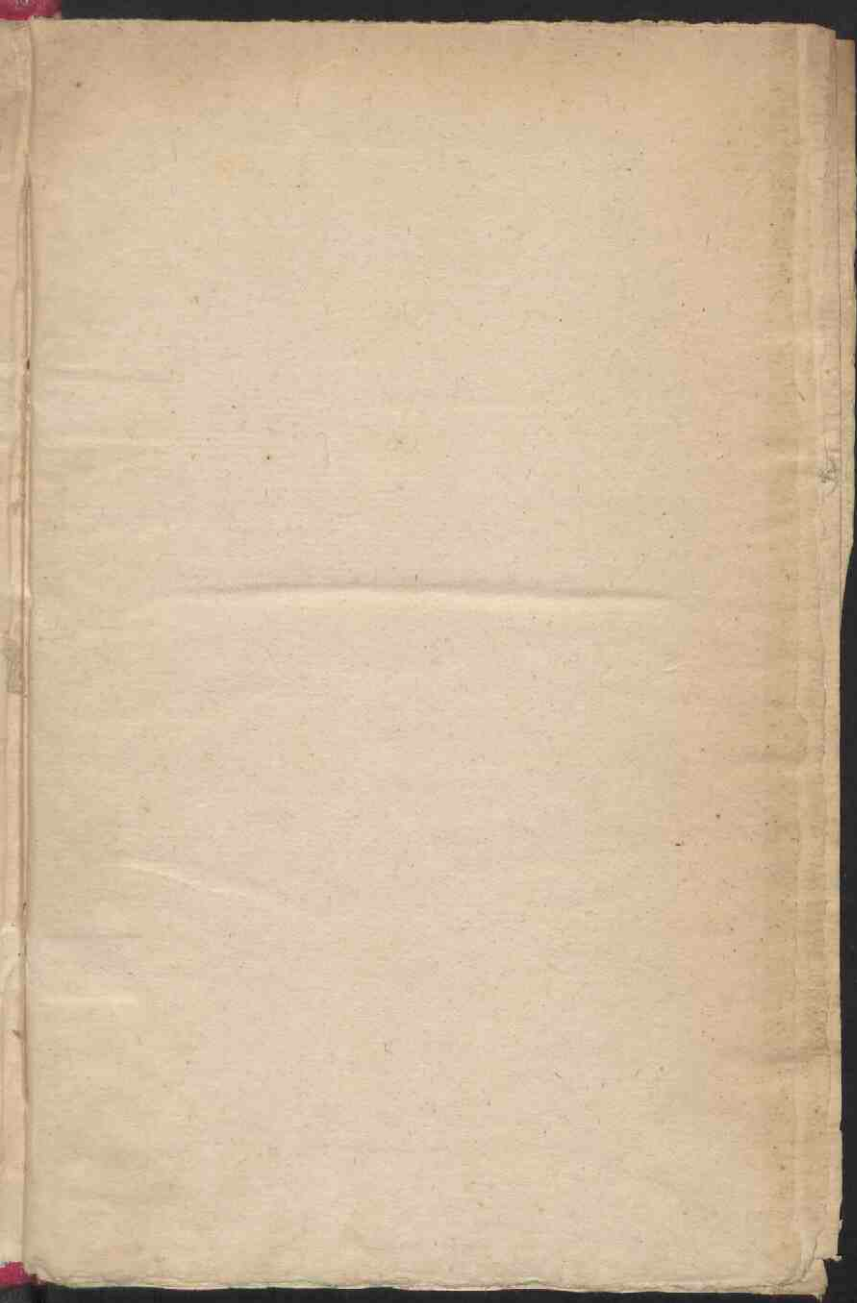
Dr. J. de Winkel
N: 238.

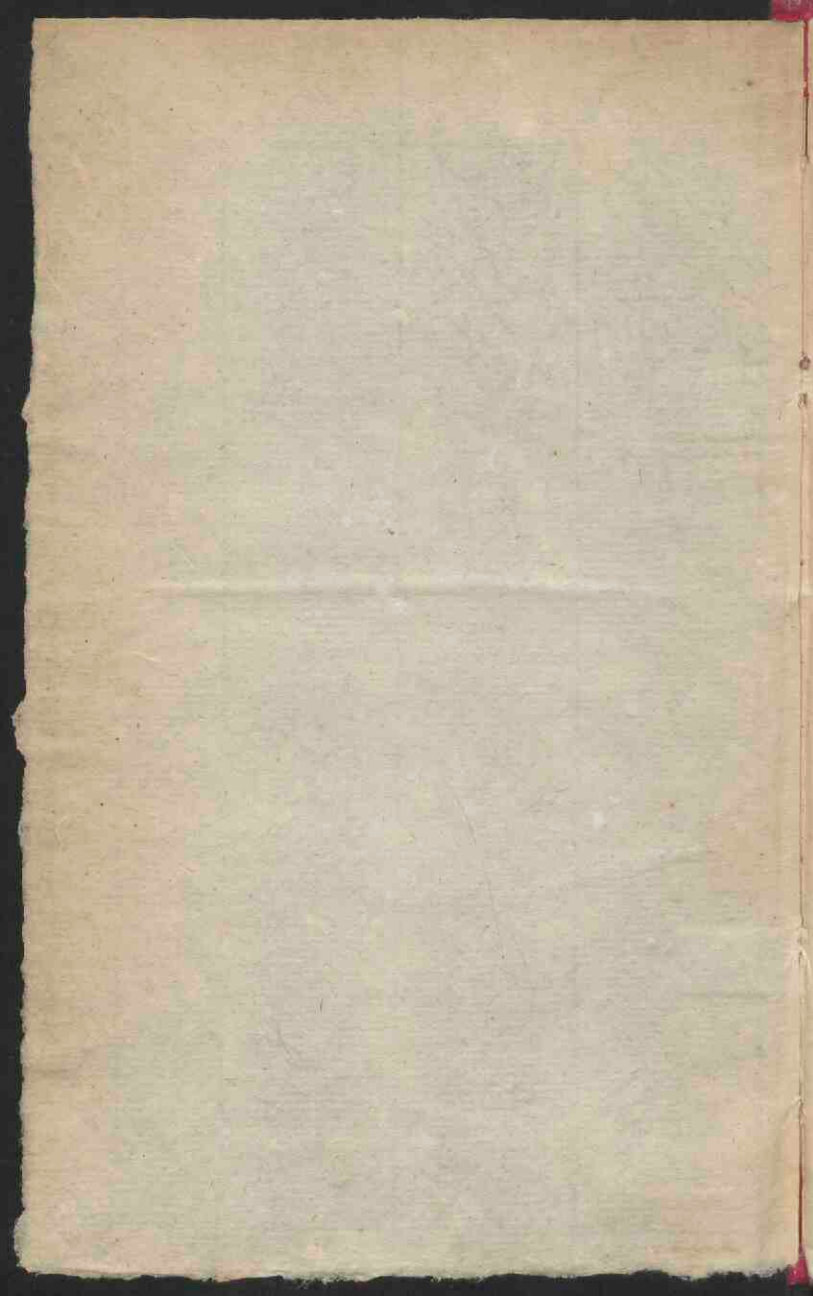
Tooneelstukken

Te WINKEL

No. 300

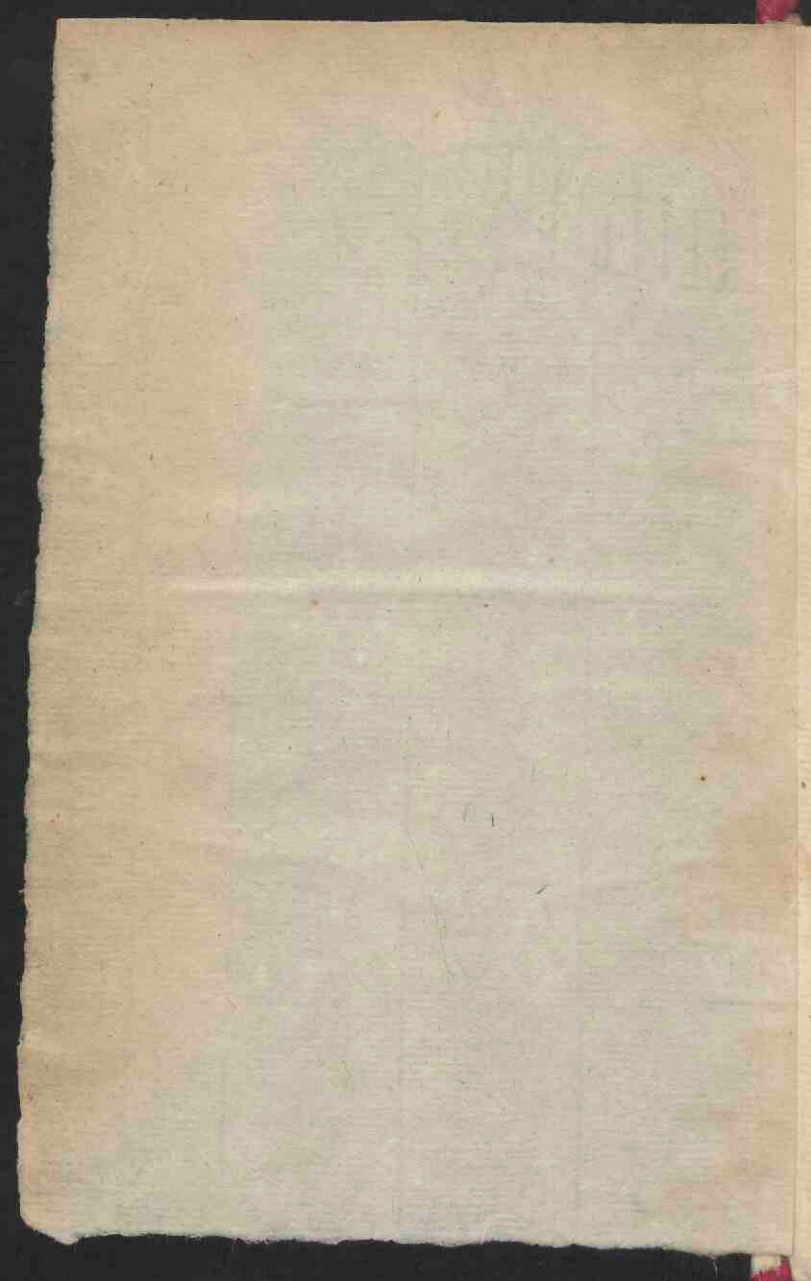

CANEAN ENRLAND

DE L'ÉTAT DE L'ÉGLISE

FANFAN EN KLAAS,

OF

DE TWEE ZOOGBROEDERS.

FAMILIAR IN KLAS,
OF
DE TWEE ZOOGROEDERS.

300
FANFAN EN KLAAS,

OF

DE TWEE ZOOGBROEDERS;

TOONEELSPEL;

GEVOLGD NAAR HET FRANSCH VAN

MEVROUW DE BEAUNOIR.

(D. P. J. Hylentbroek)

Te AMSTELDAM, by
J. HELDERS en A. MARS, in de Nes, 1788.

Met Privilegie.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

FANTASY IN KINGS

OF

DE TWEE NOOBBENDEBBER

TOO NEBBEL

DEVOOT VAAK HET BEKANT VAN

WITTE DE KUNST

IN AMSTERDAM, 1717

VERKOOPT BY A. WASSERMAN, IN DE

WEG VAN DE KUNST

IN DE WEG

DE WEG

What I would endeavour to inculcate, is that our youth cannot
be too soon taught the principles of virtue, seeing the first im-
pressions which are made on the mind are always the strongest.

THE SPECTATOR.

P E R S O N A A D J E N.

MEVROUW DE FIERVAL.

FANFAN, *haar zoon.*

Een ABT, zedemeester

} *van Fanfan.*

PIETERNEL, *zoogmoeder*

KLAAS, *haar zoon.*

JUFFROUW DUMONT.

ADOLF, *huisknecht.*

BLASIUS, *hovenier.*

Het tooneel is in VRANKRYK.

FAN.

FANFAN EN KLAAS,

TOONEELSPEL.

*Het tooneel verbeeld eene tuinkamer, op het
landgoed van mevrouw De Fierval.*

*By het opgaan des gordyns zitten mevrouw De Fier-
val en juffrouw Dumont bezig aan eenig
handwerk.*

EERSTE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT,
juffrouw DUMONT.

DE ABT.

Neen; zeker, neen, mevrouw: 'k zal hier geen dag
meer blyven.

Mevrouw DE FIERVAL.

Maar, inderdaad, heer abt...

DE ABT.

Mevrouw, 't besluit staat vast:
Ik doe hier anders niet dan nutloos tydverdryven;
En dit strekt my in 't eind' tot last.

Mynheer Fanfan, uw zoon, doet my niets goeds verwachten:

Ik pluk geen andre vrucht van al myn zorg en vlyt
Dan 't hartzeer dat ik die gestadig zie verachten.

8 FANFAN EN KLAAS,

Mevrouw DE FIERVAL.

Ei, heb noch wat geduld; slechts maar een' korten tyd.

DE ABT.

't Geduld is uit, mevrouw. Wat meent gy zal 't my baten,

Wat eer voorspelt het my dat ik zyn meester ben?

Een' zedemeesters staat is de edelste aller staten;

Maar in belooning ook de schraalste dien ik ken.

Is onze leerling goed; volgt hy, door ons, zyn pligten;

Dan is de lof voor hem: zyn deugdbeminnende aart
Ontwikkelt zyn verstand, doet hem al 't goed verrichten,

En maakt hem, uit zichzelf, elks liefde en achting
Is hy, in tegendeel, geneigd tot slechte zeden, (waard'.

Heeft hy een' loggen geest, en tot zyn' pligt geen trek;
Dan is de meester schuld aan zyn kwaadwilligheden,
Dan wyt men dien alleen des jongelings gebrek.

Mevrouw DE FIERVAL.

Acht gy my dan in staat tot zulk een avrechtsch oordeel?

Wie meer dan ik erkende uw goedheid voor myn kind?

'k Bedoel uw nadeel niet; 'k bedoel veeleer uw voordeel:

'k Gaf hem u over, niet als meester, maar als vrind.

Gy zoud, toen 't sterfot hem zyn' vader heeft ontnomen,

By hem diens plaats bekleên; en laat ge, tot myn smart,
Uw wêlbegonnen werk nu eensklaps onvolkomen?

Hy heeft een vlug verstand, en hy is goed van hart...

DE ABT.

Bedrieg u niet, mevrouw: zyn hart is niet roemwaardig:

Hy

Hy word allengs onbuigzaam, wreed;

Hy is zeer licht tot toorn gereed;

Ily is hoogmoedig en boosaartig...

Mevrouw DE FIERVAL.

Boosaartig?

DE ABT.

Ja, mevrouw. Verbannen we allen schyn.

Behandelt hy uw volk niet juist of 't slaven zyn?

Doet hy zich niet van elk verfoeijen?

Mevrouw DE FIERVAL.

Gy oordeelt al te streng, mynheer.

Myn zoon is jong: 'k zag hem wel eens van fierheid

Maar deze fierheid gaf weleer (gloeijen;

U hoop dat gy van hem een' waardig' man zoud maken.

DE ABT.

'k Had, zonder u, wellicht myn oogmerk kunnen raken.

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoe! zonder my?

DE ABT.

Gewis, mevrouw.

Begeert gy dat ik u geheel myn hart ontvouw'?

Mevrouw DE FIERVAL.

Gy zult, dus doende, my verpligten.

DE ABT.

Wel aan! nu ik 't dan moet berichten,

Gy zyt het, door wie hy van my geen nut verwerft:

Gy zyt het, die uw' zoon bederft.

Mevrouw DE FIERVAL.

Maar, maar, heer abt! 't Kan zyn dat ik, gewoonlyk,
 Gedreven door de kracht van 't bloed,
 Te groot een zwakheid voor hem voed;
 Maar is die zwakheid niet verschoonlyk?
 Bedenk, hy is 't geliefd, het eenig onderpand
 Van d'allerteêrsten huwlyksband;
 Bedenk, hy doet gestaag my in zyn jeugdig wezen
 De lieve trekken van zyn' vaders beeldtnis lezen,
 Dien besten vader, wien het graf, helaas! verslond,
 Eer naauw' één jaar verstreek in 't heilrykst echtver-
 Hoe kunt gy van myn hart verwachten (bond.
 Dat ik myn' zoon bedroeven zal?

DE ABT.

Verwyder hem van u: voorkom dus zynen val.

Mevrouw DE FIERVAL.

Verwydren? hem? neen, neen: dit's boven myne krachten.
 Maar, wacht, heer abt, ik zal, door mynen pligt geleid,
 My waapnen met kloekmoedigheid:
 'k Zal hem verklaren, dat, nadezen,
 Ik al myn recht op hem, al 't moederlyk gezag,
 In uwe handen stel. Gy zult te vreden wezen.

DE ABT.

Uw hart, mevrouw, gaf nooit my reden tot beklag.

T W E E.

TWEEDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, juffrouw
DUMONT, ADOLF.

Mevrouw DE FIERVAL.

Adolf.

ADOLF.

Wat blijft, mevrouw?

Mevrouw DE FIERVAL.

Doe straks myn' zoon hier komen.

ADOLF.

Ik weet niet waar hy is: ik heb hem niet vernomen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Gy weet dit niet?

ADOLF.

ô Neen, mevrouw; 't is me onbekend.

Toen hy deez' morgen vroeg zyn dansles had volend',
Heeft hy tot driewerf toe my hem op nieuw doen kappen,
En ook tot driewerf toe zich t'eenemaal verkleed;
En tot belooning voor myn vlyt, aan hem besteed,

Gaf hy me een paar gezonde klappen,

En wist my lagchend fluks te ontsnappen.

DE ABT.

Zie hoe hy met uw dienstboon leeft.

Mevrouw DE FIERVAL.

't Is speelsheid, dartelheid; 't zyn kinderlyke grappen.

Te-

12 FANFAN EN KLAAS,

Tegen Adolf.

Zoek hem, en breng hem hier.

ADOLF.

En zo hy my weêrstreeft?

Mevrouw DE FIERVAL.

Zeg, dat zyn moeder 't is, die hem ontboden heeft.

Ga heen.

DERDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, juffrouw

DUMONT, ADOLF, BLASIUS.

ADOLF, *tegen Blasius, die opkomt.*

Waar zal ik hem ontmoeten!

Hebt gy hem ook gezien?

BLASIUS.

Wien dan?

ADOLF.

Wien? onzen jongen heer Fanfan.

BLASIUS.

Voor duizend satans, ja, hy is my komen groeten,

En schepte me uit myn' tuin.

ADOLF.

En is hy nu noch daar?

BLASIUS.

Wel ja, hy bruit 'er 't all' baldadig door mékaër.

Mevrouw DE FIERVAL, *tegen Adolf.*

Ga, haal hem hier.

VIER-

VIERDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT,
juffrouw DUMONT, BLASIUS.

BLASIUS, *verlegen, zyn' hoed tusſchen zyne
handen knuffelende.*

Mevrouw...

Mevrouw DE FIERVAL.

Wel, Blafius, wat reden

Voert u hier heen?

BLASIUS.

Ik bin je' hovenier, niet waar?

Mevrouw DE FIERVAL.

Ja.

BLASIUS.

'k Heb je wel bediend?

Mevrouw DE FIERVAL.

Ik ben met u te vreden.

BLASIUS.

We worden wel betaald en kostelyk gevoed.

Mevrouw DE FIERVAL.

Ten minſte zyn dit myn gedachten.

BLASIUS.

Wy worden ook door jou wel vrendlyk reis gegroet;

En dit doet ons je hooger achten

Dan al je' geld en al je' goed:

't Een doe je uit vrye keuze, en 't ander is een móet.

Me-

14 FANFAN EN KLAAS,

Mevrouw DE FIERVAL.

Wel nu, myn vrind?

BLASIUS.

Wel nou, mevrouw: 'k zal jou bedroeven.

Mevrouw DE FIERVAL.

Bedroeven?

BLASIUS.

Ja, mevrouw: ik doe het wel met pyn;
'tSmart my ook meer dan jou; maar 't moet nochtans zo

Mevrouw DE FIERVAL. (zyn.

Waar zal dit alles toe behoeven?

BLASIUS.

Jy bint een goeije vrouw; ik bin een goed tuinier;

Ik werk met lusten tegen vier;

'k Laat my niet van myn' pligt verleiden;

Jy geeft goed geld; jy bint te vreên met my;

Ik bin 't met jou. Wel nou, mevrouw, wy moeten scheiden.

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoe! Blasius! wy, scheiden! wy?

BLASIUS, *met een' zwaren zucht.*

o Ja, mevrouw! ik kom myn huur je vragen...

Zie daar het hooge woord 'er uit!

Mevrouw DE FIERVAL.

Uw huur?

BLASIUS.

'k Wist wel dat myn besluit

Jou ongerwyfeld zou mishagen;

't Mis-

't Mishaagt me ook meer dan jou; maar 't moet nochtans
zo gaan;

Ik heb 't reeds ééns gezegd, en blyf'er vast op staan.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wel, goede jonge! wilt ge u uit myn' dienst ontslaan?

BLASIUS.

Ja, mevrouw.

Mevrouw DE FIERVAL.

Waarom?

BLASIUS.

Ik heb daartoe myn reden.

Mevrouw DE FIERVAL.

Zyt gy dan over my te onvrede?

BLASIUS.

Neen; foei! ik weet dat dit onbillyk wezen zou.

Jy bint de vryndlykheid, de goedheid zelf, mevrouw.

Jy bint niet spytig, niet hovaardig,

Niet knorrig, kwelziek, of kwaadaartig;

Maar iedereen gelykt je niet.

Mevrouw DE FIERVAL.

Verwekt myn volk u dan verdriet?

BLASIUS.

Neen! men zal geen knecht de horens op zien steken

Dan daar de heer ondeugend is.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wat baart u dan toch hindernis?

BLASIUS.

Nou 'k myn besluit reeds zei, zal ik te vryer spreken.

Hoor

Hoor toe, mevrouw. 't Is juist geen blyk van trotschen

Als we eer voor onzen arbeid wachten. (waan

Men wil niet graag voor domoor gaan,

Of zich als luiaart doen verachten.

Men heeft een' tuin, die ons is toebetrouwd;

Men hoort zeer gaarne, als iemand dien beschouwt;

„ Verdord! dat is een tuin! die kan myn oog bekoren!

„ Wat is die moestuin rein! hoe net is 't hier geschoen!

„ Wat staan die bloemen fraai! 't Is alles op een hair!...”

Mevrouw, ik bid je, is dit niet waar?

Mevrouw DE FIERVAL.

En hebt gy ooit in iets een weigering geleden?

BLASIUS.

Noch ééns, mevrouw: ik bin met jou te vreden.

Jy laat ons nimmer iets ontbreken, inderdaad:

Jy geeft geriedschap, mist, bloembollen, kruid en zaad,

En zelfs daglooners alle dagen,

Zo dikwyls als we 'er jou om vragen;

Dat evenwel zo schaars als mogelyk geschied.

Maar 'k zou van hartzeer schier verkniesen,

Ja ik word razend van verdriet,

Als ik moet zien dat we allebei verliezen,

Jy, 't kostelyke geld, en ik, myn zweet en bloed,

Dat meer is dan jouw geld of goed.

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoe zo? wat wilt gy hiermeê zeggen?

BLASIUS.

All' 't geen ik reeds voorlang, en jy tot noch niet wist.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wilt gy 't my dan wel openleggen?

BLASIUS.

Zo je ons de vryheid niet betwist
Ronduit te spreken, zonder schroomen?

Mevrouw DE FIERVAL.

Ei, neen! mits tot de zaak te komen.

BLASIUS, *zwaar zuchtende*.

Wel nu! mynheer Fanfan...

Mevrouw DE FIERVAL.

Ga voort: mynheer Fanfan..

Nu!

BLASIUS.

Is een duivel.

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoe!... Wat toch deed hy u dan?

BLASIUS.

't Geen hy ons daaglyks doet. Hy is niet meer te sluiten.

Tien mollen, zeven kippen, twee

Konynen, ja een hoop van twintig schoolkarnuiten, ...

Al deden ze ook gelyklyk meê,

Zy zouden in een jaar myn' tuin zo veel niet deeren

Als onze jonge heer alleen doet in één' dag.

Hy weet de bedden om te keeren;

Hy breekt de glazen in elk broeiraam slag op slag;

B

Hy

18 FANFAN EN KLAAS,

Hy rukt de palmhaag uit, en schend en kwetst de boomen;

Hy krabt den moestuin om, en trapt het bloemperk neêr;

En, als 't geduld ons eindlyk word benomen,

Men is altyd zichzelf niet meer;

Als ik hem zeg: „Vernikkerd, jonge heer!

„Brui hier van daan; laat my met vreden;

„Doe my myn' tyd niet nutteloos besteden.

„Indien het jou zo zeer verblyd

„Dat je alles onderst boven smyt;

„Speel dan den rekel in je' lieve moeders kamer:

„Die is daartoe gewis bekwamer

„Dan onze tuin. Vertrek terstond.

„Ga, far jouw' abt, mynheer Adolf, juffrouw Dumont,

„Of andre diergelyke klanten,

„En laat je' tuinman koolen planten”.

Weet jy zyn antwoord dan? Hy is 'er straks meê klaar:

't Bestaat in frische knuppelslagen;

En dit kan ons niet zeer behagen:

Het is ook slecht, mevrouw! niet waar?

DE ABT.

Geen sterfling zal voortaan hem langer mogen lyên.

Mevrouw DE FIERVAL.

't Zyn enkel kinderguiteryen. —

Myn goede Blasius, gy hebt gelyk, 't is wel;

'k Versta niet dat myn zoon u kwell'.

Ik ben hem in myn hart genegen,

Maar ik wil daarom niet dat hy u slecht bejegen”.

'k Zal

'k Zal hem, gy zult het daadlyk zien,
Den ingang in uw' tuin verbiên.

BLASIUS.

Bylo! dat's goed. 'k Zal hem de fraaiste bloemen schen-
Ja hem met de eêlste vrucht bedenken; (ken,

Maar, blakstiens! dat hy nimmer weêr
De handen daaraan sla: dit 's all' wat ik begeer.

Mevrouw DE FIERVAL.

'k Zal u gewis voldoening geven.

Juffrouw DUMONT.

Mevrouw, indien ik dorst...

Mevrouw DE FIERVAL.

Wel nu!

Juffrouw DUMONT.

Mynheer Fanfan...

Mevrouw DE FIERVAL.

Al weêr mynheer Fanfan! Wat heeft hy noch bedreven?

Juffrouw DUMONT.

Iets dat men naauw' gelooven kan:

Hy heeft deez' morgen vroeg uw seisje weg doen vliegen,

En voorts uw' papegaai moedwilliglyk vertreên.

Mevrouw DE FIERVAL.

Myn' papegaai?

Juffrouw DUMONT.

ô Ja.

DE ABT.

Die proef kan niet bedriegen:

B 2

Dit

Dit is geen kinderspel, geen enkel grapje; neen!

Dit mag wel deeglyk boosheid heeten.

Juffrouw DUMONT.

Wien blykt zyn boosheid niet? ontziet hy iemant wel?

BLASIUS.

Hy is veel erger dan de satan uit de hel!

Juffrouw DUMONT.

Elk morgen word door hem uw kapdisch omgesmeten;

Hy strooit uw poeier weg; hy stort uw reukvocht uit;

Terwyl hy al myn werk verbruid,

En my veel zotheên zegt.

Mevrouw DE FIERVAL.

Waarom 't my niet doen weten?

Juffrouw DUMONT.

Mevrouw, omdat hem steeds gelyk gegeven word,

Ik nimmerrecht verkrygen steeds voor hem moet zwygen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wacht, gy zult allen zien of hy niet word beknord;

Of gy van my geen recht zult krygen.

Dat hy tot tienwerf zich verkapp',

Dat hy wat bloemen plukke, en eenig kruid vertrapp',

Ja dat hy u in 't werk een weinig poog' te bruiën;

Ik kan niet zien dat dit juist boosheid aan moet duiën.

Maar dat hy, zonder reden wreed,

Myn papegaai met voeten treed!..

Adolf.

VTFDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, juffrouw
DUMONT, ELASIUS, ADOLF.

ADOLF, *zich de schenen vryvende.*

Mevrouw, hy komt.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wat schort u aan de beenen?

ADOLF.

o Niets, mevrouw. Mynheer Fanfan

Sloeg slechts een eindje houts aan stukken voor myn sche-

Mevrouw DE FIERVAL. (nen.

Wat geest beheerscht den jongen dan?

En gy, heer abt! zult nimmer hem kastyden?

DE ABT.

Het hart eens kinds word niet gelenigd door de straf,

Mevrouw DE FIERVAL.

Ik ben verwoed; ik kan niet lyden...

DE ABT.

Bedaar, mevrouw; leg uwe gramschap af.

Ga toch van goedheid niet zo ras tot strengheid over.

Niets is gevaarlyker, gewis,

En niets misleid onszelfen grover,

Dan dat men kindren straft wanneer men toornig is.

Mevrouw DE FIERVAL.

Licht hebt gy recht, heer abt; ik kan dit niet bepalen.

Maar 'k zal hem naar verdienste onthalen.

BLASIUS.

Beknor, bekyf hem dat het bromt;

Maar fla hem toch niet hard.

Juffrouw DUMONT.

Hy komt.

ZESDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, juffrouw
DUMONT, BLASIUS, ADOLF, FANFAN.

FANFAN, *zeer prachtig gekleed, dansend opkomende, en naar zyne moeder vliegende, om die te omhelzen.*

Ha! moederlief! gy hebt me ontboden?

Wat zyt gy vrindlyk en beleefd!

Mevrouw DE FIERVAL.

Te rug, mynheer! 'k heb met een monster niet van noo-

FANFAN.

(den.

Een monster! moeder! ik? Wat heeft

Uw zoon misdaan?

Mevrouw DE FIERVAL.

Verflout geu noch my dit te vragen?

Zie Blasius, Adolf, en zie juffrouw Dumont.

FANFAN.

Hoe! zouden zy my hier verklagen?

Mevrouw DE FIERVAL.

Gewis verklagen ze u, en wel op goeden grond.

FAN-

FANFAN.

Ik zweer u, moederlief!...

Mevrouw DE FIERVAL.

Zwyg! wacht u, my te zweeren:
Gy zoud uw boosheid door uw logens slechts vermeëren.

FANFAN.

Maar, moederlief! wat deed ik dan?
Wat misdaad is het, die men my verwyten kan?

Mevrouw DE FIERVAL.

Laat dit Dumont, Adolf, en Blasius ontdekken.

FANFAN.

Zo, hatelyke Blasius!

Ik zie het wel: gy zyt het dus,
Die my de liefde van myn moeder poogt te onttrekken?
Wat is het dat ge my verwytt?

BLASIUS.

Dat je alles in myn' tuin het onderst boven smyt;
Dat jy de boomen schend, de bloemen, en de hagen;
En dat je, als ik je 't kwaad bescheiën voor durf dragen,
My antwoord geeft door knuppelslagen.

FANFAN.

Ach! moeder! is 't niet hard, is 't niet verschriklyk
Als ik voor u een ruikertje wil maken, (slecht

Dat dan die kinkel tot my zegt:

„Blyf of: 'k versta het niet dat jy 'er aan zelt raken.

„Mynheer Fanfan, doe my toch geen verdriet;

„Mynheer Fanfan, verniel die anjeliëren niet;

„Mynheer Fanfan, ei! laat die nagels bloeijen;

„Mynheer Fanfan, hier moet eerst zaad van groeijen;

„Mynheer Fanfan, derozen, die daar slaan,

„Zyn daar gesteld tot sierfel van de laan.”

Vermoeid van my het hoofd met zulk gerel te breken,

Poog ik de bloemtjes voor myn moeder zelf te kweeken.

Ik zoek een vierkant plekje grond;

Ik hark en spit het; dan schreeuwt Blasius terstond;

„Mynheer Fanfan, wat zel dat daar beduiën?

„Brui daar van daan: daar zaaide ik uijen.”

Ik loop straks naar een' andren kant;

Ik spit op nieuw den grond: de lompert is 'er mede,

En snaauwt my toe, met barsche rede:

„Dat hy 'er slade, of zulk een ontuig, heeft geplant.”

Doe ik dan zo veel kwaad met de aarde te bebouwen?

Hebt gy, gyzelf, mynheer!

Niet twintigmaal, en meer,

My ernstig voorgehouën,

Dat hy, die 't land bebouwt, gewis

De eerwaardigste aller menschen is?

Ik Ben in de tuinmanskunst juist wel niet zeer bedreven;

Maar Blasius stoot norsch en slug,

Ja vlegelachtig, my te rug,

Als hy my onderwys moest geven.

Het kan wel zyn dat ik wat plantjes kwets of schend,

Omdat my die niet zyn bekend;

Maar, moederlief! het zou my zo behagen,

Een

Een roosje , 't welk ik had geplant,
 En 't welk als onder myne hand
 Ontloken ware , u op te mogen dragen ,
 Dat Blasius , zo hy myn hart kon zien ,
 Zyn' gantschen tuin my aan zou biën.
 Mevrouw DE FIERVAL.

Foei , Blasius ! gy had wel mogen zwijgen.
 BLASIUS.

Zó is het dat wy recht verkrygen.
 Mevrouw DE FIERVAL.

Gy zyt een schoft , een onverlaat.
 Gy ziet , myn zoon verlangt te leeren ;
 En hem hierin te willen weeren
 Acht ik een onverschoonlyk kwaad.

BLASIUS.
 Mevrouw , jy hebt geen klagten meer te vreezen.
 Keur jy het goed , dat hy nadezen
 Het bovenste onder en het onderst boven keer' :
 Ik wederspreek hem nimmer weér.

Mevrouw DE FIERVAL.
 Myn zoon , ik wil u wel vergeven.
 Dat ge in zyn' tuin wat hebt misdreven ;
 Maar dat myn seisje 't door uw toedoen is ontsnapt,
 En dat gy wreed myn' papegaai vertrapt,
 Dit zyn bedryven , die me uw boosheid klaar vertoonen.
 Hoe kunt gy u daarvan verschoonen ?

FANFAN.

Myn lieve moeder, waart ge in myne plaats geweest,
Gy had gedaan als ik. 'k Heb 't seisje 't kooitje ontfloten;

Maar had gy 't arme kleine beest

Het teder hoofdje tegen 't traliewerk zien slooten,

Gy had, vol mededoogendheid,

Met my van deerenis geschreid. (treuren;

„ Ach! zeide ik, ach! mischien doet hem zyn moeder

„ Mischien poogt hy zich los te scheuren,

„ Opdat zyn byzyn haar verbly?,”

En ik verbrak zyn slaverny.

Is dit nadeelig uit te leggen?

Ik heb mynheer zo dikwyls hooren zeggen,

Dat teérgevoeligheid de grootste hoofddeugd is.

Mevrouw DE FIERVAL.

Is 't teérgevoeligheid myn' papegaai te dooden?

Wat had hy u misdaan?

FANFAN.

Niets, moeder, niets; gewis.

Juffrouw Dumont had lorre een stuk beshuits geboden,

En goëdsmoëds beet hy toen haar in den duim zo diep,

Dat haar het bloed langs al de vingers liep.

Zy gaf een' gil, door pyn bewogen;

De tranen dropen haar uit de oogen;

En 't is wel mogelijk dat ik

In dat verbystrend oogenblik

Myn' toorn' te veel heb toegegeven.

Het.

Het doet my waarlyk leed. Maar dacht ik van myn leven
Dat juist juffrouw Dumont my des verklagen zou!

Mevrouw DE FIERVAL.

Juffrouw, gy zyt wel zeer ondankbaar.

Juffrouw DUMONT.

Hoe, mevrouw..!

Mevrouw DE FIERVAL.

Zwyg.

Tegen Fausan.

Maar als ik Adolf u zend om u te halen,
Waarom is 't dan dat gy hem voor de schenen slaat?

FANFAN.

Ach! lieve moeder! ik deed kwaad.

Twee schoone rozen, door geen schilder zo te malen,
Had ik voor u geplukt: zy lagen op den grond.

Adolf komt, ziet ze niet, vertrapt ze; en, ach! terstond
Vergeet ik my. Maar heb ik licht hem zeer geslagen,
'k Vraag hem vergiffenis.

Mevrouw DE FIERVAL.

't Voegt hem die u te vragen.

Ik wil volstrekt dat ge alle drie

Myn' zoon vergifnis vraagt; en wie ik weigrig zie
Verjage ik.

Juffrouw DUMONT.

Maar, mevrouw!...

Mevrouw DE FIERVAL.

Juffrouw, u vast vóór allen.

Ik

Ik wil dat ieder mynen zoon
 Eerbiedige, en als my gehoorzaamheid betoon';
 En hy vertrekt' terstond, wien dit niet kan bevallen.

BLASIUS.

„Het blaadje word hier omgekeerd.”
 Vergeef, mynheer Fanfan! vergeef de knuppellagen,
 Die jy zo heusch my hebt vereerd;
 Vergeef my gunstig al de plagen,
 Die je in myn' tuin my deed verdragen;
 Schend bloem en vrucht; vertrap; verbryzel; sloop en
 Je word door my noch dankje toe gezegd. (flecht:

ADOLF.

Zult gy my mede wel vergeven
 De kleine trekjes van uw vlugge handigheid?

FANFAN.

Och! moederlief: wat ze ook misdreven,
 Als dienstboon zyn ze goed: vergeefhen 't onbescheid.

MEVROUW DE FIERVAL.

Wel aan! ik doe 't, op uw gebeden. —
 Ondankbren! zo verr' gaat de goedheid van myn kind.
 Gaat heen! Maar denkt, dat de eerste, die hem reden
 Tot nieuwe klagten geeft, zyn paspoort vaardig vind.

BLASIUS, tegen Adolf.

Hoe kostlyk heb ik my daar uitgesloofd, myn vriend!

TOONEELSPEL. 29
ZEVENDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, FANFAN.

Mevrouw DE FIERVAL.

Gy ziet, myn zoon! 't is myn begeeren
Dat u myn huisbedienden eeren;
Maar ik eisch ook van u, dat ge, in wat stuk het zy,
Hen goed behandlen zult: 't zyn menschen, zo als gy.

FANFAN.

Als ik?

DE ABT.

Als gy, mynheer. Al hebben zy geen schiatten;
Al zyn zy door 't geval, dat met geboorte speelt,
Juist uit geen aadlyk bloed geteeld;
Hun geest kan toch veel schoons, veel zeedlyk goeds be.
Leer dat veeltyds de ruwe py (vatten.
Meer deugs bedekt dan 't kleed van zy'.

FANFAN.

't Is goed, mynheer.

Mevrouw DE FIERVAL.

Tracht u by elk bemind te maken,

FANFAN.

By elk?

Mevrouw DE FIERVAL.

Voorzeker.

FANFAN.

Och! als moeder my bemint,

Wat

Wat kan al 't'ovrig my dan raken?

Mevrouw DE FIERVAL.

Gy kunt altyd by my niet blyven, lieve kind.

Als andren eens...

FANFAN.

Als andren zullen weten

Dat ik uw zoon ben, zal geen mensch 't ontzag vergeten.

DE ABT.

't Ontzag, mynheer? Weet dat dit minder streelend is

Dan vriendschap of erkentenis.

FANFAN, *spottend glimlagchende.*

Myn waarde meester weet gelyk een boek te praten;

Is 't zo niet, moederlief?

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoor, zoon! mint gy me oprecht,

Dan moet ge uw voordeel doen met alles wat hy zegt:

Zyn raad is wys en goed: zyn leering kan u baten.

Gy zyt hem meer dan my verplicht:

Ik schonk u slechts het levenslicht;

Hy leert u deugdzaam zyn, en oefent uwe zinnen.

Al 't voorrecht, al 't gezag, dat ooit natuur my gaf;

Sta ik aan hem vrywillig af.

Gy moet hem als een' vader minnen.

FANFAN.

'k Moet hem eerbiedigen; gewis!

Maar, minnen? neen; dit gaat myn kracht te boven.

Me.

Mevrouw DE FIERVAL.

Waarom, myn zoon?

FANFAN.

Ik kan geen liefde aan hem beloven;

Haar de hand kuschende.

Wyl al myn liefde alleen voor myne moeder is.

Mevrouw DE FIERVAL, *hem met de grootste
tederheid omhelzende.*

Uitmuntend kind!

Tegen den abt.

Kunt gy, berisp my dan met reden

Dat zulk een lieve zoon door my word aangebeden.

Zy vertrekt.

AGTSTE TOONEEL.

DE ABT, FANFAN.

DE ABT.

Gyzoud ondankbaar zyn, zo ge, aan uw drift ver-
Zo teér een moeder stof tot droefenisfen gaaf. (slaafd,

FANFAN.

Dat denk ik ook, mynheer.

DE ABT.

Hebt ge al van daag geschreven?

FANFAN.

o Neen, mynheer. 'k Had thans daarin niet veel ver-
Myn meester is niet naar myn' smaak. (maak.

Ik ken, na u, geen mensch van zulk een somber leven;

DE ABT.

't Geluk liep hem niet mee. Hy heeft veel droefenis,
Veel tegenheên, doch onverdiend, geleden.

Dit dwong hem tot een' staat te treden,

Waartoe hy niet geboren is.

FANFAN.

'k Heb hem op éénmaal all' myn kaartjes willen schenken;

Hy neemt 'er steeds maar één: voor meer schynt hy
(bevreesd,

DE ABT.

Ik ken hem aan die wyz' van denken.

Is dan uw meester in het dansen hier geweest?

FANFAN.

Ja wel! dat is myn man; dien mag ik gaarne lyên.

Lang leev' de vlugge bol! By hem lagch ik me slap;

Altyd vertelt hy grap by grap.

ô Hy is vol van rare snakeryen!

Verbeeld u eensjes hoe hy elk weet naar te doen:

Juffrouw Dumont, Adolf, en zelfs ook u: ja, waarlyk,

't Is dan in alles uw fatsoen;

't Is dan uw flyve gang, uw ernst, uw houding klaarlyk;

Ja, 't Is dan zelfs uwe afgepaste spraak.

Men zou by hem schier sterven van vermaak,

't Is daarom ook, dat altyd de uren,

Als hy my leert, te kort my duren.

DE ABT.

Zo dat gy beuzelingen telt,

En

En boven nutte lesfen stelt.

FANFAN.

Mynheer, ik wil vervrolykt wezen.

DE ABT.

Doe my dan toch verslag van 't geen gy dezen keer
Voor 't minst gelezen hebt.

FANFAN.

Mynheer, 'k heb niet gelezen.

DE ABT.

Hoe! niet gelezen?

FANFAN.

Neen, mynheer.

DE ABT.

En waarom niet?

FANFAN.

Omdat het boek, my aanbevolen,
My zeer verveelt, en ik 't ook niet begrypen kan.

DE ABT.

Zeg, niet begrypen wil: dan houd gy niets verholen;

Gy spreekt de zuivre waarheid dan.

De grondbeginzelen van alle wetenschappen

Zyn, ik beken het, dikwyls zwaar;

Maar wil men ruw die struiken overstappen,

Dan word men ook 't gebloemt' daaronder niet gewaars.

Dit boek zal klaar u doen beschouwen

't Beginzel der geschiedenis;

't Zal duidlyk aan uw oog ontvouwen

34 FANFAN EN KLAAS,

Wat inderdaad de grond der wetenschappen is;
Gy zult 'er zedekunde en wysheid in ontdekken...

Gy lagcht?

FANFAN.

Gewis. Ik bid, verklaar me uw meening iets.
Waar zullen zedekunde en wysheid my toe strekken?

DE ABT.

Tot alles, alles.

FANFAN.

Neen, tot niets, mynheer, tot niets.

NEGENDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, FANFAN,
PIETERNEL, KLAAS.

Mevrouw DE FIERVAL.

Myn zoon, wees bly: 'k breng goed gezelschap:

FANFAN.

Wie dan, moeder?

Mevrouw DE FIERVAL.

Uw beste vrienden: zie, uw min en voedsterbroeder.

PIETERNEL, *vliegende om Fanfan te omhelzen.*

Dag, zeun! dag, jonge! Wel! wat bin je mooi geklied!

Dat is je' broertje Klaas. Ken jy hem langer niet?

FANFAN.

Neen.

KLAAS,

KLAAS, *met een' grutten koek, in een' zakdoek
gewonden, onder zyn' arm.*

Ik jou wel; ik zal my jou ook wel doen kennen.
Jy bint me' broër Fanfan. Kon ik je zo ontwennen?

Ik had jou altyd lief. Daar, kyk reis in dien doek;

Kyk reis wat ik 'er in moest pakken;

Ik breng je een' lekkren grutten koek,

Dien moeder gisteren voor jou eerst heeft gebakken.

'k Heb dien niet aangeraakt. Houwaar: neem dan, neem

Ken jy me nou, zeg, broër Fanfan? (dan.

FANFAN,

Ja,

PIETERNEL,

Zoent mékaër. Staat niet te malen.

Wat is het lang geleën sints jy mékander zaagt!

FANFAN, *zich van Klaas, die hem omhelzen wil,*

verwyderende, doch hem zyne beurs aanbiedende.

Daar, Klaas,

KLAAS,

Ik heb niet om je' beurs gevraagd,

'k Begeer ze niet.

FANFAN.

Ik moet je wel je' koek betalen.

KLAAS.

Heb ik dien voor je' geld dan meêgebrogt? Gantsch

Zo ik dit had van jou geweten, (bloed!

Ik had dien tienmaal opgegeten.

Mevrouw DE FIERVAL.

Neem gy de beurs maar, Klaas: ze is voor uw' vader goed.

KLAAS, *de beurs aannemende, en die terstond aan zyne moeder overgevende.*

Jé! ja, mevrouw. Daar, lieve moeder.

PIETERNEL, *Fanfan met verrukking beschouwende.*

Wel, 't is een heele vent! Ik sta versteld; zo waar!

Mevrouw DE FIERVAL.

Toe, lustig, zoon! gy moet uw min en broeder

Hier doen ontbyten: ga, en haal hier 't een en 't aér.

FANFAN, *met verachting.*

Waar is Adolf?

PIETERNEL.

Hy zou onze ezelin ontzaelen

En haar doen drinken, zeun! en daarom liep hy heen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Ga dan, myn zoon.

FANFAN.

Zou dit u lief zyn?

Mevrouw DE FIERVAL.

Ongemeen.

FANFAN.

Wat moet ik voor die boeren halen?

Mevrouw DE FIERVAL.

Al 't beste dat 'er is. Ga, en keer schielyk weér.

KLAAS, *Fanfan achterna loopende.*

Wacht, ik haal ook wat meé; dan komt 'er zo veel meer.

T I E N

TIENDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ART,
PIETERNEL.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wel, min, hoe gaat het met uw zaken?

PIETERNEL.

Heel wel, mevrouw, heel wel.

Mevrouw DE FIERVAL.

En hoe vaart dikke Piet?

PIETERNEL.

Best, opperbest, mevrouw! zo als je my hier ziet,
Fiks, tot je' dienst gereed.

Mevrouw DE FIERVAL.

Dit kan my zeer vermaken.

En gy zyt wel te vreden in uw trouw?

PIETERNEL.

Gelyk een keuningin, mevrouw.

Ons Marretje, onze koe, heit in de kraam gelegen:

Wy hebben, mit verlof, een kostlyk kalf gekregen.

En ik, ik ben de ziekste uit al het huisgezin.

Mevrouw DE FIERVAL.

Dat's puik. En de oogst?

PIETERNEL.

Mevrouw, die komt gezegend in.

'k Heb van myn' wynstok vyf vat bleekert aangewonnen,

38 F A N F A N E N K L A A S,

Die wel een fiertje fcherp, doch keurlyk lekker is,
Wanneer je eens by ons komt, zel jy die proeven konnen.

Hy smaakt je vast; dit kan niet mis.

Mevrouw DE FIERVAL.

En wil uw man noch wel wat werken?

PIETERNEL.

Als vier, mevrouw, als vier, en zonder't minst verdriet,
Hy neemt wel eens een flokje om zich het hart te sterken;

Maar de arme goeije man verloopt zich daarin niet:
Slechts zundagsword door hem een kleine roes gedronken.

Doch, op myn vrouwlyke eer! hy is dan toch niet boos,
Niet narrig, knorrig, stuursch, lichtvaardig, of trouwloos;

In tegendeel, mevrouw, wierd hem wat veel geschonken,
Is hy alreis een beetje schief,

Dan is hy prettig en dan heit hy me eens zo lief.

Mevrouw DE FIERVAL.

En geeft u Klaas ook stof tot klagten?

PIETERNEL.

De Hemel weer' het dat ik iemant zou verachten!

Maar dit is zeker en gewis

Dat Klaas by ons de beste uit al de jongens is,
Ja uit die van al 't land, hoe leep ze ook mogen wezen,
Hy kan zo staande weg de grootste boeken lezen;

Hy zingt des zundags en op hoogtyd in de kerk

Met eene stem, schier als zyn' vaders stem, zo sterk;

Hy weet met ouwe lui zo wyslyk meé te praten,

Dat onze koster zelf 'er dikwyls van ontfelt;

En

En, wat noch wel het meeste geld,

Hy mint zyn^r vader en zyn moeder boven maten.

In 't kort, mevrouw Fierval, het is een zeun, aan wien

Men niets verspilt: je moet het zien, je moet het zien.

MEVROUW DE FIERVAL.

Dit kan my op het hoogst behagen.

Hy moet zich altyd wel gedragen,

En ik beloof u dat ik voor hem zorgen zal.

PIETERNEL.

'k Vertrouw op jou, mevrouw Fierval.

Hy zal geen stof tot droefheid geven.

Ik denk dit juist niet omdat ik zyn moeder ben,

Maar omdat ik zyne inborst ken.

Jy zelt noch eere aan hem beleven.

MEVROUW DE FIERVAL.

Ik twyfel daaraan waarlyk niet.

Hy komt. Maar uit wat reën of hy zo droevig ziet?

ELFDE TOONEEL.

MEVROUW DE FIERVAL, DE ABT, PIETERNEL;

KLAAS, *binnen komende, geheel rood, met een*

beklemd hart, van tyd tot tyd zwaar zuchtende,

en zich met de vuisten de oogen afdroogende.

PIETERNEL.

Wat schort 'er aan, myn zeun?

KLAAS, *treurig.*

Niets, moeder.

40 FANFAN EN KLAAS,

PIETERNEL.

'k Zie je weenen;

Heb jy gevallen, kind?

KLAAS.

Neen, moeder. Gaan wy henen?

Mevrouw DE FIERVAL.

Klaas, heeft men u dan iets misdaan?

KLAAS.

Neen, niets, mevrouw.

Zyne moeder by de slippen van haar jak trekkende.

Kom, laat ons gaan.

Mevrouw DE FIERVAL.

Waar is Fanfan?

KLAAS.

Mevrouw, hy 's in den tuin gebleven.

Kom, gaan wy, moeder?

Mevrouw DE FIERVAL.

Licht plukt hy u vruchten?

KLAAS.

Neen.

Dat denk ik niet.

Tegen zyne moeder.

Kom, gaan wy heen?

PIETERNEL.

Wat wil je toch, myn kind?

KLAAS.

Dat we ons naar huis begeven.

Me.

Mevrouw DE FIERVAL.

Maar, Klaas, gy schreit?

KLAAS.

Ik! neen, mevrouw; neen, zeker.

Tegen zyne moeder.

Maar,

Gaan wy dan niet weêr heen?

Mevrouw DE FIERVAL.

Waarom zo ras?

KLAAS.

Om reden.

DE ABT.

My dunkt, ik kan den grond dier reden licht ontleden,

Tegen Klaas.

Mynheer Fanfan sloeg u; niet waar?

Mevrouw DE FIERVAL.

Zou 't mooglyk kunnen zyn?

KLAAS.

Heelmooglyk; wel te weten.

Mevrouw DE FIERVAL.

En, lieve jonge! heeft hy u veel zeer gedaan?

KLAAS.

ô, 't Zeerdoen ware ik ras vergeten:

Verdord! had ik hem willen slaan,

* Had hem zyn slagen wel weêr dubbel toegemeten.

Maar 't geen my waarlyk 't meest verdriet,

En ik hem niet vergeef, is zyn verachtlyk spreken.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wat zei hy dan?

KLAAS.

Ik was een boer, vol lompe treken;
Ik was een kleine schoft; ik was zyn broértjeniet.

PIETERNEL.

(wezen!

Jy waart zyn broértje niet! wat smaadt! kan 't mooglyk

Klaas, jy hebt recht; je spreekt met reên:

Gaan wy weér naar ons dorpje heen,

Waar de arme landman geen verachting heeft te vreezen.

Je' dienaars, mevrouw Fierval!

Roem op mynheer je' zeun zo veel 't je kan behagen:

Maar weet, nou hy uit trots zyn broértje heeft geslagen,

Dat hy myn zeun niet langer wezen zal.

Kom, arme jonge! kom! laat ons van hier vertrekken,

Waar wy gemeenzaamheid noch vriendschap meer ontdek-

Mevrouw DE FIERVAL.

(ken.

Toef, Pieterne! ik bid, vertoef.

PIETERNEL.

Neen, wyl ik niets van u behoef.

En wat toch zou ik hier begeeren?

Ik toef niet waar we ons zien verneêren.

Verweerd! verweerd! als dikke Piet.

Zal hooren wat hier is geschied;

Ik meen hy zal 'er iets van zeggen:

„ Toe, slooft jehui maar of: toe, lustig! rept je dan;

„ Loopt naar dien mooijen heer Fanfan;

„ Toe,

„Toe, brengt hem pannekoek: laat alles om hem leggen.”

Wy zyn wel boeren, ja, maar zyn daarom niet koel:

Wy hebben óók een hart, en teérheid, en gevoel;

Hy, meer niet dan hier is op myne hand gelegen;

En onze lieve Heer verleent hem wis geen zegen.

’k Voorſpel het je, mevrouw: ’k voorſpel je zynen druk:

Voor trotsaarts is ’er nooit geluk.

Mevrouw DE FIERVAL.

Ja, min, ge hebt gelyk. Maar, laat ons ondertuſſchen
Vernemen, of ook Klaas...

KLAAS.

Myn tyd! Ik wou hem kuſſchen:

Zie daar all’ wat ik deed. Hy ſtiets my van zich af.

En, toen ik hem te kennen gaf,

Dat broeders zo niet moesten leven,

Heeft hy me een’ harden klap gegeven.

PIETERNEL.

De lelykert!

DE ABT.

Mevrouw, gy ziet hoe hy beſtaat.

Blyft gy zyn voorſpraak als voordezen?

Word noch zyn hart door u geprezen,

Daar hy zyn’ voedſterbroër vernedert, ſcheld, en ſlaat?

Mevrouw DE FIERVAL.

Ik ſpreek hem niet meer voor: de ſlugheid zyner zinnen,

Zyn koele ondankbaarheid en wreede hovaardy

Bedroeven en vertoornen my.

Maar zeg my wat ik moet beginnen?

DE

44 FANFAN EN KLAAS,

DE ABT.

Eén middel speelt my in den geest:

Ik wanhoop aan uw' zoon, zo dit hem niet geneest.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wat middel?

DE ABT.

't Is wel sterk, maar 'k durf 't noodzaaklyk achten.

Mevrouw DE FIERVAL.

Verklaar u.

DE ABT.

Ik verzoek één oogenblik te wachten.

Een weinig ter zyde, tegen Pieternel.

Hoor, min.

PIETERNEL.

Heer abt.

DE ABT.

Zend Klaas, om de eene of de andre reën.

Doch zonder erg, een poos uit deze kamer heen.

PIETERNEL.

Waarom myn' zeun te doen vertrekken?

DE ABT.

Omdat ge iets hooren zult dat hy niet moet ontdekken.

PIETERNEL.

Heel goed, heer abt: ik vat het al.

Overluid, tegen Klaas.

Klaas!

KLAAS.

Moeder!

PIE.

PIETERNEL.

Loop reis naar den stal:

Kyk, jonge! of ook Margriet wel drinken heit gekregen.

KLAAS, *met levendigheid.*

En dan moet ik ten eerste haar

Maar weder zadelen; niet waar?

PIETERNEL.

Neen, jonge! ik kom je by: je doet het niet ter degen:

Ik doe het liever zelf.

KLAAS.

En dan vertrekken wy?

PIETERNEL.

Ja, jonge! ja.

KLAAS.

Ik wed dat zy

Niets meer verlangen zal; en zy heeft wel te weten

Haar buikje ook vast reeds vol gedronken en gegeten.

TWAALFDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT,

PIETERNEL.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wy zyn alleen, heer abt.

DE ABT.

Gy schynt wat ongerüst.

Me-

Mevrouw DE FIERVAL.

Van myne kindermin zyt gy niet onbewust,

PIETERNEL.

Ze is zeer naturelyk. Ondanks zyn trotsche zinnen,
Ondanks zyn boos gemoed, blyf ik hem ook beminnen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Zo hem uw middel mooglyk zou...

DE ABT.

Ik bid, stel u gerust; stel u gerust, mevrouw.

Ik wil zyn hart-alleen beproeven;

En licht dat deze proef, hoe weinig ze u bevall',
Hem voor altoos verbeteren zal.

Mevrouw DE FIERVAL.

*k Stem allestoe. Mogth y my slechts niet meer bedroeven!

DE ABT.

De kracht der wederwaardigheên,

't Gewigt des tegenspoeds alleen

Kan's menschen hart, mevrouw, gedwee en menschlyk

Men moet het bittere der tegenheden smaken (maken,

Om met een medelydend hart

Te deelen in een' anders smart,

PIETERNEL.

Recht zo, heer abt: jy weet in 't menschlyk hart te lezen:

DE ABT.

Nooit heeft het lot uw' zoon bedroefd:

Zyn jeugdig hart word best door tegenspoed beproefd:

Me

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoe?

DE ABT.

Veins uw' zoon de zoon van Pieterneel te wezen;
Veins dat ze uw' zoon verruild heeft voor haar kind,

En dat ge, in Kleas, Fanfan hervind.

Ja, om hem 't meest tot nut te strekken,

Doe hem met haar van hier vertrekken:

't Is in de boerenstulp dat zyne hovaardy

Zich zeker spoedigst zal verneëren;

't Is in de boerenstulp dat hy

't Gevoel der menschlykheid zal eeren.

PIETERNEEL.

Ei, neen, heer abt; ei, laat dit staan.

De proef is mooglyk goed; maar 'k leen geen hand' er aan.

DE ABT.

Waarom niet?

PIETERNEEL.

Hoor, heer abt: ik ben niet ryk te heeten,

Maar ik ben eerlyk; en ik wil niet, hoe jy 't maakt,

Dat iemand van my denke: ik heb myn' pligt vergeten,

Ik heb myn eerlyk bloed verzaakt.

Hielp ik jouw konkelwerk besteken,

'k Geloof dat dikke Piet my vast den nek zou breken;

En hy had recht.

DE ABT.

Maar, min, denk dat de proef gewis

Niet dan eene onderstelling is.

PIE.

PIETERNEL.

Ja, onderstel jy maar. Het enkele verdenken,
 Dat ik aan zulk een draaijery
 Myn hulp zou hebben kunnen schenken,
 Bekladde my zo zeer, dat my
 Geen zee weér schoon zou kunnen maken.
 Maar, .. kan men ook zyn bloed verzaken?

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoor, Pieternel, ik min myn kind
 Zo teér als gy het uwe mint.

PIETERNEL.

Dat kan wel zyn, mevrouw.

Mevrouw DE FIERVAL.

Zou ik myn' zoon verslooten?

Heb ik uwe oneer dan beslooten?

PIETERNEL.

Ei, lieve, hoor, mevrouw; hoor reisjes heen en weér.

Jy, groote deftige mevrouwen,

Jy hebt zo velerlei, zo menig soort van eer,

Dat zo wat guitery te brouwen

By jou niet schandlyk word gehouén;

Maar wy, wy, arme boeren, wy,

Wy hebben maar ééne eer te misfen;

En 't is me onmogelyk te gisfen

Waarom zy 't voorwerp word van jouwlui spottefny.

Mevrouw DE FIERVAL.

Bedenk toch, Pieternel, dat, verr' van u te hoonen,

De

De heele waereld u haar dankbaarheid zal toonen,
 Als gy, die u beleedigd meent,
 Tot betring van myn' zoon uw' bystand my verleent.
 Geen sterfling zal onkundig blyven
 Dat ge u tot dit bedrog om bestwille aan liet dryven:
 PIETERNEL, *weenende*.

En onze goeije Klaas, onze arme jonge, dan?
 Hy weet niets van 't bedrog.

MEVROUW DE FIERVAL.

'k Zal hem by my behouên
 En handlen als myn' zoon. Zoud gy myn woord mistrout-
 PIETERNEL. (wen?)

'k Weet wel dat hy 't by jou niet kwalyk hebben kan;
 Maar... ik zal hem niet meer aanschouwen.

DE ABT.

't Is slechts voor ééne week, en alles is voorby.
 PIETERNEL.

Maar zo reis, in die week, jouw prachtige kleedy,
 Jouw ruime en rykversierde zalen,
 Jouw middag- en jouw avondmalen,
 Waaraan geen eind' te vinden is,
 Zyne oogen en zyn hart bedorven;
 Zo hy, by ons gekeerd, reis pruttelde om 't gemis
 Van al het goed', by jou verworven;
 Zo jy hem reisjes had tot een' Fanfan gemaakt;
 Dan ware ik verr' vooruit geraakt!
 Niet waar?

DE ABT.

Doe uw bekomring wyken.

Klaas schynt me een bestig kind. 'k Zal by mevrouw
 Hem zó de waereld doen bekyken, (Fierval
 Dat hy wel hartlyk naar zyn dorp weér haken zal;
 Ja gaarn weér Klaas zal willen wezen.

PIETERNEL.

Beloof jy 't my heel vast?

Mevrouw DE FIERVAL.

Min, gy hebt niets te vreezen:

Ik blyf u borg.

PIETERNEL.

Wel aan, mevrouw! dan doe ik meê:
 'k Help je, om je dienst te doen, dan in je' guitenkuren;
 Doch onder één beding: ze moeten niet lang duren:

Want, kyk! ik ga zo recht door zee:

Ik kan geen konkelwerk, geen slinksche streken, lyên,

Waarby men liegen moet, of die ons blozen doen:

Wy, boeren, zonder veel fatzoen,

Wy zyn te dom tot draaijeryen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Nu, dat is goed.

Roepende.

Juffrouw Dumont!

DE TIENDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, PIETER-
NEL, juffrouw DUMONT.

Juffrouw DUMONT.
Wat blijft mevrouw?

Mevrouw DE FIERVAL.

Haal hier Fanfan en Klaas, terftond.

Juffrouw DUMONT.

Zeer wel, mevrouw.

Mevrouw DE FIERVAL.

Zy moeten beiden komen.

VEERTIENDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, PIETERNEL.

DE ABT.

(nomen

't Staat thans aan u, mevrouw, wat gy hebt voorge-
Gefland te doen. Hebt gy nu krachts en moeds genoeg

Dat zich uw hart naar myne fchikking voeg',

Dan is 't onnut u tot de proef uws zoons te manen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Maak staat op my.

DE ABT.

Ik vrees 't vermogen van zyn tranen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Zo ik hem fmart verwekk', 't word tot zyn best gedaan.

DE ABT.

Gewis. Maar zyt ge in staat zyn klagt te wederstaan?

Mevrouw DE FIERVAL.

Hoor: van myn zucht tot hem hebt gy de sterkste blyken;

Gy weet wat ik voor hem gevoel:

Bespeurt gy dat ik u zou hindren in uw doel,

Dat ik uit zwakheid zou bezwyken;

Geef my één' wenk: ik zal u straks ontwyken.

DE ABT.

Zeer goed. Hy nadert. Dat uw moed nu niet verdwyn'.

Mevrouw DE FIERVAL.

Heer abt, gy zult te vreden zyn.

VYFTIENDE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, DE ABT, PIETERNEL,
FANFAN, KLAAS.

FANFAN.

Gy hebt me ontboden, lieve moeder?

Mevrouw DE FIERVAL.

Fanfan, heb ik u niet belast

Dat gy uw min en voedsterbroeder

Ontbyt zoud brengen?

FANFAN.

Ja; maar, moeder, ik dacht vast

Dat zy van zelf wel naar de keuken zouden loopen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Fanfan! ach!...

FAN-

FANFAN.

Moederlief! wat deert u? wat verdriet..?

Mevrouw DE FIERVAL.

Geef my den lieven naam van moeder langer niet.

FANFAN.

Wat wil dat zeggen? hoe!

Mevrouw DE FIERVAL.

Men doet my de oogen open:

Ik hoor een tyding, die u niet dan grieven kan:

Gy zyt myn zoon niet.

FANFAN, *verwonderd.*

Ik uw zoon niet?

DE ABT.

Neen, Fanfan.

Verneem een van de zwaarste plagen,

Een' ramp, dien 't lot rechtvaardig u doet dragen.

Mevrouw DE FIERVAL.

Myn moederlyke tederheid

Wierd en door Pieterneel en door haar' man misleid.

FANFAN, *ontfeld.*

Ik ben uw zoon niet!

DE ABT.

't Zy uit hoop van eens nadezen,

Door u, in 't ryk bezit van geld en goed te wezen;

Het zy uit zucht tot Klaas; hun zwakheid was zo groot,

Dat ze u en hem verruilden met elkandren:

Zy deden u van naam en van gewaad verandren.

54 . FANFAN EN KLAAS,

Mevrouw DE FIERVAL.

En nu legt Pieternel my hare misdand bloot.

Klaas is myn zoon; gy zyt de hare.

FANFAN.

Gy zyt myn moeder niet!

Mevrouw DE FIERVAL.

Neen. Treur 'er maar niet om.

Schoon 't lot zich tegen u verklare,

'k Zal voor u zorgen; 'k zal u niet vergeten. Kom,

Myn Klaas, myn ware zoon! kom weêr de plaats bekleeden,

Die u behoort.

KLAAS, *Pieternel slyf in zyne armen sluitende.*

Mevrouw Fierval, ik dank je zeer.

De jonge heer Fanfan was steeds jouw zeun tot heden;

Behou hem. Ik keer liefst tot onze boeren weêr.

Dit is myn moeder.

PIETERNEL.

Neen; jy bint niet meer myn jongen.

Op Fanfan wyzende.

Hy is myn zeun.

KLAAS.

Hy is jouw zeun; maar zal hy ooit

Zo lief als ik je hebben? Nooit!

Mevrouw DE FIERVAL.

Gy zyt ondankbaar, zoon! Als ik, door pligt gedrongen,

U mynen arm ontsluit, werpt gy u liever in

Den arm van eene eenvoudige boerin!

KLAAS.

KLAAS.

Mevrouw, mevrouw, wil my verschoonen.

Ik acht je hoog, gelyk ik moet;

Maar liefde durf ik nooit je toonen,

Want Pieterneel heeft my verzorgd en opgevoed.

Ik kan je niet tot eer verstrekken.

Laat my maar naar myn dorp vertrekken.

Fanfan is mooijer, is veel aartiger dan ik:

Behou hem.

Mevrouw DE FIERVAL.

Volg me op 't oogenblik:

'k Beveel 't u: 't is myn welbehagen.

DE ABT, *tegen Klaas.*

Denk dat mevrouw uw moeder is.

KLAAS, *bitter schreiende.*

Wat treurige gebeurtenis!

ô Jé! ô jé! hoe kan ik 't dragen!

ZESTIENDE TOONEEL.

DE ABT, PIETERNEEL, FANFAN.

PIETERNEEL.

Wel, Klaas! hoe gaat het, lieve kind?
Je bint wis boos, nou jy myn zeun geworden bint?

FANFAN.

Neen, moeder.

PIETERNEEL.

Jonge, ik wil wel zweeren,

D 4

Schoon

56 FANFAN EN KLAAS,

Schoon jy by my zo kras, zo mooi niet word geklied,
Dat, zo je deugdzaam bint, en jy je niet ontziet

Met wél te werken en te leeren,

Ik jou recht teér beminnen zal;

Ja, licht bemin ik jou dan teérder

Dan jy ooit wierd bemind van jouw mevrouw Tierval.

FANFAN.

Zy is myn moeder nu niet meerder!

PIETERNEL.

Ben ik dan niet zo goed als zy?

Ik heb geen kostelyke zalen,

Geen sleep van dienstboón, die my vorstelyk onthalen;

Maar, kind, ik werk, en ik ben bly':

Ik heb myn brood, en eet het met genoegens;

En menigmaal heb ik den zegen noch daarby

Dat ik iets van het myne aan andren toe kan voegen:

En zulk een dag is steeds de schoonste dag voor my,

Hoe vrolyk zal ons dikke Piet ontvangen!

Hy wacht ons op met uitgerekt verlangen,

'k Wed dat die arme goeije man

U zoenen zal zo veel hy kan.

Ik ga vast om Margriet te zalen,

En zal je daadlyk komen halen:

Dan gaan wy heen. Niet goed, myn zeun?

FANFAN.

Ja, moeder. Ach!

PIE-

PIETERNEL.

Zeg midlerwyl mynheer den abt gèn dag,
En ieder een'. Je plegt hier veel vermaak te scheppen:
Dank dus elk vriendlyk, hoorje. Ik zal me schielyk reppen.

Zy vertrekt.

ZEVENTIENDE TOONEEL.

DE ABT, FANFAN.

DE ABT.

Zo groot een omzwaai baart uw' hoogmoed zeker
FANFAN. (finart.

Met reden oordeelt gy ongunstig van myn hart,

DE ABT.

Als ons geluk ten toppunt is gerezen,
Staan ons de slagen van het lot het meest te vreezen,

FANFAN.

Ach! stortte ik diep genoeg in leed!

DE ABT.

De Hemel is altyd rechtvaardig:

Hy straft u; maar gy zyt het waardig:

Gy handelde altyd trots en wreed

Methen, wie de armoe' dwong hunn' dienst u op te dra-

Leer, leer nu, hunnen staat beklagen. (gen:

FANFAN.

Zy dienen by mevrouw Fierval:

Zy zyn gelukkiger dan ik ooit wezen zal.

58 FANFAN EN KLAAS,

DE ABT.

Gy sloegt kwaadaartig uwen broeder,
En gy verachtte uw brave moeder:
Zo ze op hun beurt...

FANFAN, *weenende.*

Wat wreed verdriet!

DE ABT.

Gy schreit? Ik zie uw tranen stroomen,
Licht omdat gy zyt voortgekomen
Uit Pieterneel en dikken Piet?

FANFAN.

Neen, zeker, daarom schrei ik niet:
Zy zyn myne ouders: ik zal hen eeren, hen beminnen,
Maar ach! mevrouw Fierval te ontgaan;
Haar zoon niet meer te zyn! dit is niet uit te staan;
Dit maakt my hopeloos; dit schokt te fel myn zinnen.

DE ABT.

Vertroost u, kindlief! wees bedaard:
Mevrouw Fierval is goed van aart...

FANFAN.

Ja, waarlyk, wel heel goed.

DE ABT.

Gy kost haar liefde wekken:
Zy zal voorzeker u haar gunsten niet onttrekken.

FANFAN.

Zo zy noch somtyds aan my denkt.

DE

DE ABT.

'k Beloof u, 'k zal met haar zeer dikwyls van u praten.

FANFAN.

Zeg haar dat niets my meerder krenkt
Dan dit, dat ik haar moet verlaten;
Dat ik haar echter nooit vergeet'.

DE ABT.

'k Zal zorgen dat zy alles weet.

FANFAN.

Wilt gy me ook gunstig wel vergeven,
Dat ik niet beter naar uw lesfen wilde leven?

DE ABT.

Thans hebt ge een overtuigend blyk
Hoe min de gaven van het wuft geval ons baten,
En met hoe weinig recht wy ons daarop verlaten;

Eén uur geleên, toen waart gy ryk,
En achte u zelfs een telg uit adelyke loten;

Nu zyt gy arm, en uit een' boer gesproten.
Vertroost dien braven man ten minste in zynen druk;

Verlicht zyn knellend ongeluk.

Gy waart kwaadwillig, trots, en vinnig;

Wees nu deugdlievend, en zagtzinnig;

En maak dan veilig vasten staat

Dat nooit de Hemel u verlaat'.

Vaar wel. Ik heb Adolffen ook Dumont vernomen:

Zy zullen met uw kleêren komen.

Vaar wel. Ik blyf altoos uw vrind.

FAN-

FANFAN.

Vaar wel, heer abt.

DE ABT.

Vaar wel, myn kind.

AGTTIENDE TOONEEL.

FANFAN, ADOLF, juffrouw DUMONT.

Juffrouw DUMONT, *spottende*.

'k Heb de eer, heer Klaas! u met ontzag te ontmoc-
 (ten,
 ADOLF, *spottende*.

'k Heb de eer, heer Klaas! eerbiedig u te groeten.
 Juffrouw DUMONT.

Heer Klaas gedooft noch wel misfchien
 Dat zyne dienaressen op nieuw hem moog' verkleeden?

ADOLF.

Hy duld wel dat ik hem als kamerdienaar dien',

Ten minste noch den dag van heden?

*Adolf en juffrouw Dumont doen Fanfan den rok uit,
 en trekken hem dien van Klaas weder aan.*

Fanfan laat het weenende toe.

Juffrouw DUMONT.

Hoe keurlyk zit hem dit gewaad!

ADOLF.

En kyk reis hoe die hoed hem staat!

Juffrouw DUMONT.

'k Verzeker u gy zult nadezen

Zo haatlyk trots niet weder wezen,
Noch my, die uwe jeugd ter deugd heb opgeleid,
Behandlen als een slechte meid.

ADOLF.

Gy zult my niet weér kloppen voor de schenen,
En jagen me als een' schoft of als een' maloor henen.

Juffrouw DUMONT.

Ik ly' gewis geen kyven weér
Om 't fyn gezigtje van mynheer.

ADOLF.

Wat zullen wy voortaan gerust en vrolyk leven!

Juffrouw DUMONT.

Gy weent?

FANFAN.

Wat moet ik ondergaan!

ADOLF.

't Geen gy verdient.

Juffrouw DUMONT.

De spreuk kan 't u te kennen geven:

„Doe hem 't geen hy u heeft gedaan.”

ADOLF.

Wy wreken ons.

FANFAN.

Met recht. 'k Beken, ik heb misdreven;

Maar ach! vergeef het my.

Juffrouw DUMONT.

Zyn lot baart toch my smart.

Die arme jonge!

ADOLF.

ADOLF.

Hy was nimmer kwaad van hart.

FANFAN.

Ik bid, vergeef my 't leed dat ik u dorst verwekken;

Laat my ten minste niet gehaat van hier vertrekken.

Juffrouw DUMONT, *met aandoening*.

Adolf, wat spyt het my!

ADOLF.

Wel, 't is een beulenstuk.

Juffrouw DUMONT.

Nu zal hy de aarde moeten ploegen.

ADOLF.

En schimlig roggenbrood zyn' honger vergenoegen;

FANFAN.

Dit's 't minste van myn ongeluk,

Juffrouw DUMONT.

Wat of toch Pieterneel hier met dien boer deed komen?

ADOLF.

Is 't nu noodzakelyk, na veertien jaren tyd,

Dat zy 't geheim ontdekt, en hare schuld belyd?

Juffrouw DUMONT.

't Is licht een nieuw bedrog.

ADOLF.

Ik zou het byna schroomen.

FANFAN.

Ach! hoont myn moeder niet door zulke schampre reën:

Ze is arm, maar niet oneerlyk; neen.

N E.

NEGENTIENDE TOONEEL.

FANFAN, ADOLF, juffrouw DUMONT;

BLASIUS, *met een mandje aan den arm,
twee klompjes, eene spade en een'
hark in de hand.*

BLASIUS, *tegen juffrouw Dumont.*

Zeg, is het waarheid dat wy hooren:

Is onze jonge heer Fanfan

Niet uit mevrouw Fierval geboren?

En is hy Klaas, een boerenzeuntje, dan?

Juffrouw DUMONT.

't Is niet dan al te waar: zie hier dien armen jongen.

Wy zyn geheel met hem begaan.

Hy heeft ons wel veel kwaad gedaan;

Maar ach! zyn ramp heeft ons tot deerenis gedrongen.

BLASIUS.

Juffrouw Dumont, by ons is 't eveneens gesteld.

Je weet, hy maakte ons dol, zelfs noch van dezen morgen.

Ik wou hem loon naar werk bezorgen;

Maar naauw' was my zyn ramp verteld;

Of alle haat was uit myn hart verdwenen.

Ik kom opzettelyk hierhenen,

Opdat de vrede word' gemaakt

Eer hy hier uit het huis geraakt:

FANFAN:

Myn waarde Blasius!

BLA.

BLASIUS.

Daar, jonge! daar 's een mandje,
 Dat volgemaakt is, tot aan 't randje,
 Met alles wat ik in deez' stond
 Het eêlste en rypste aan onze schutting vond.
 Daar 's nooit beter fruit gewassen!
 En daar, daar heb je nou meteen
 Twee klompjes, die jou als een prinsje zellen passen.
 Doch, moêrs! gebruik ze niet op alle dagen, neen;
 Gebruik ze op zundag maar alleen.
 Daar heb je dan noch daarenboven.
 Al 't tuingerieschap, dat geschikt is naar je' kracht.
 Je moogt my op myn woord gelooven,
 Het word jou alles gul gebragt,
 Opdat je reis aan my zoud denken,
 Opdat je eens zeggen zoud. „Myn goeije Blasius
 „ Begunstigde my dus:
 „ Hy wilde my die mooie klompjes schenken:
 „ Die goeije man gaf noch daarby
 „ Al dit gerieschap ook aan my.”

FANFAN.

Ach! hoe beschaamt me uw gunst, die ik zo roekloos tarte!
 Hoe nemen me uw geschenken in!

BLASIUS.

Zy zyn niet mooier omdat ik niet ryker bin;
 Maar 'k geef ze uit een welmeenend harte.

FAN-

FANFAN.

Ach! hoe bedroeft het my dat ik u heb misdaan!

BLASIUS.

Je bint in tegenspoed, ik denk 'er niet meer aan.

Ik zal des zundags by je komen,

En brengen jou dan 't een of 't aér.

Dragg jy maar zorg dat jou de moed niet word' benomen,

Maar hou je steeds van zesfen klaar.

Je zelt in 't eerst wat moeten lyén:

Men is juist niet gewend te slyén,

Doch eindlyk schikt men zich 'er naar.

Bemin je' moeder, help je' vader,

En wees voor alle menschen goed.

Dan minnen ze allen jou te gader;

En dit's een loon, dat wél voldoet.

Het land kan geen vermaken baren,

Die je in de groote steden vind:

De fraaije worreld heit de haren;

Wy hebben de onzen, lieve kind.

'k Voel steeds door één vermaak my streelen,

Waarvan zy niet eens is bewust:

't Is meerder waard' dan haar tooneelen,

Haar bals en feesten: 't is de rust.

Door hen, die vrolyk zich aan d'arbeid overgeven,

Word best het zoet der rust gesmaakt;

En, Klaas, wanneer wy deugdzaam leven,

E

Dan

66 FANFAN EN KLAAS,

Dan is ons heil altoos volmaakt.

FANFAN.

Myn vrinden, zult ge my, als ik u ben ontweken,
Noch minnen?

ALLE DRIE.

Ja, altoos.

FANFAN.

Belooft my dan...

BLASIUS.

En wat?

FANFAN.

Dat gy mevrouw Fierval fomtyds van my zult spreken.

BLASIUS.

Ja, zekerlyk, beloof ik dat.

Juffrouw DUMONT.

Dit 's al te hard. Ik ga. De rouw zou my verflinden.
Dag, Klaas.

FANFAN.

Juffrouw Dumont! geen zoen tot afscheid? hoel

Juffrouw DUMONT.

& Ja, met al myn hart.

ADOLF.

Staat gy 't my mede toe?

BLA-

BLASIUS.

En my?

FANFAN.

Vaart wel!...vaart wel, myn vrienden!

TWINTIGSTE TOONEEL.

FANFAN, *alleen.*

Dit is dan nu myn kleed: 'k ben Klaas: ik ben niet dan
De zoon van Pieterneel en dikken Piet: ik kan

My troosten in die ongenuchten;

Ik onderga gedwee die pyn:

Maar ach! mevrouw Fierval te ontvlugten;

Haar zoon voortaan niet meer te zyn;

Myn rechten op haar hart te derven...

Dit is te veel... Ik zal 't beesterven.

EEN EN TWINTIGSTE TOONEEL.

FANFAN; KLAAS, *op eene lompe wyze in
de kleederen van Fanfan opgeschikt, een' hoed
met pluimen, over zyne sluik nederhangende
haren, op 't hoofd hebbende.*

KLAAS.

Dag, broer.

FANFAN.

Gên dag, mynheer Fanfan.

E 2

KLAAS

KLAAS.

Jy wyt je' droefheid my, net of ik 't helpen kan;
Maar jy hebt ongelyk. Gaf ik je stof tot klagen,
Het spyt my, en ik kom jou hier vergifnis vragen.

FANFAN.

't Is uw schuld niet.

KLAAS.

Min jy me dan geheel niet meer?

FANFAN.

Waarom, mynheer, zoud gy het daarvoor houén?

KLAAS.

Als ik zeg: jy, jouw, broër; zeg jy: u, uw, mynheer.

FANFAN.

Wel nu, dewyl gy 't wilt, ik zal dan jy-en jouwen.

KLAAS.

En my beminnen?

FANFAN.

Ja.

KLAAS.

Gelyk je' broër?

FANFAN.

Gewis.

KLAAS.

KLAAS.

Ik zal gaauw zien of 't meening is.

Houwsaar, zie je al dat tuig, dat prulwerk om te spelen,
Dat ik in al je' zakken vond?

'k Vroeg aanstonds aan juffrouw Dumont

Wat of het was? Zy zei: 't Zyn goudene juweelen.

Ik vroeg haar, of 't veel waardig was?

Zy zei: Meer guldens dan ik ponden zwaar zou wegen.

'k Vloog naar mevrouw Fierval, en ras

Vroeg ik haar, of ze my dien boel had toegelegen?

Of ik 'er meê mogt doen zo als ik wou?

Zo als ik 't best begrypen zou?

Ze zei me: Ja, je kunt 'er naar je' zin meê leven.

Ook als ik 't alles weg wil geven?

Ô ja, myn zoon. En straks ben ik naar jou gegaan,

En breng het jou. Daar is het: toe, neem aan.

FANFAN.

Verplicht. Behou het maar.

KLAAS.

Hoe! jy versmaad je' broeder?

FANFAN.

Wat zal ik 'er meê doen? het past u nu, my, niet.

KLAAS.

Ik geef 't ook niet voor jou.

E 3

FAN-

70 FANFAN EN KLAAS,

FANFAN.

Voor wien dan?

KLAAS.

Voor je' moeder,

Voor Pieterneel, en voor je' vader, dikken Piet.

Hy heit het hard; je zoud het niet gelooven;

Hy moet den gantschen dag lang slooven,

En word dan door de pachters noch gekweld:

Zy halen telkens by hem geld.

Dit maakt hem boos, en doet hem snaauwen,

En dan myn moederlief beknorren en begraauwen.

Zodra als jy die heertjes ziet,

Dan moet je 'er al deus prullen geven;

Doch op beding, dat zy myn' vader al zyn leven

Met vreden laten; anders niet.

FANFAN.

Geef.

KLAAS.

Noch wat moet je my beloven.

FANFAN.

En wat dan?

KLAAS.

Dat je oprecht jouw ouërs minnen zult,

En nooit die liefde zult verdooven.

FAN-

FANFAN.

Ja, 'k zal altoos tot hen van liefde zyn vervuld.

KLAAS.

Doe hen ook wel ter degen weten

Dat ik hen nimmer zal vergeten.

En als we groot zyn, ik en jy,

Dan kom je dadelyk by my,

Dan wonen we in één huis; en dan, dan zullen wy

All' wat ik eb als broértjes samen deelen.

Zeg, wil je?

FANFAN.

Broeder, ja.

KLAAS, *hem om den hals springende.*

Verdord! dit kan my streelen.

Wat bin ik bly, myn beste maat!

Ik zie wel dat je my niet haat.

TWEE EN TWINTIGSTE TOONEEL.

Mevrouw DE FIERVAL, FANFAN, KLAAS,

DE ABT, PIETERNEL.

Mevrouw DE FIERVAL.

Braaf, lieve kindren! braaf. Gy zyt dan goede vrienden?

Dit smaakt me. O Blyft het steeds.

E 4

KLAAS.

KLAAS.

Nooit zel je 't anders vinden,

Mevrouw DE FIERVAL, *tegen Fanfan.*

Klaas, alles is gereed dat gy vertrekken kunt.

Ik had u gaarne noch wat toevens hier gegund,

Maar Pieterne! schynt sterk te vreezen,

Dat dikke Piet dan te ongerust zal wezen.

Zy word noch heden r' huis verwacht,

En wil op 't oogenblik vertrekken.

Wees deugdzaam; pas wel op; neem steeds uw' pligt in

En tracht uwe oudren zo toeteere als nutte strekken. (acht,

Vergeet my niet, en denk vooral

Dat ik u nooit vergeten zal.

FANFAN, *zich schreiend aan de voeten zyner
moeder werpende.*Och! moeder... och, mevrouw! doe ééne gunst my
(blyken,

Mevrouw DE FIERVAL,

Sta op. Wat is uw wil?

FANFAN, *geknield.*

Ik kan u niet ontwyken.

Hou my uit deernis hier. 'k Ga eer niet van uw kniën.

Dat ik uw' zoon als lyfknecht dien'.

Ik zal, gehoorzaam, hem en al het huis ontzien.

KLAAS,

KLAAS, *zich mede aan de voeten van mevrouw
De Fierval werpende.*

Mevrouw, bin jy dan nou myn moeder;
Ei, wees 't dan ook noch van myn' broeder.
Ik bid je, scheids ons niet; zend hem niet van my heen.
Jy krygt twee zeunen dus voor een'.

Mevrouw DE FIERVAL.

Ryst op, myn kindren! ryst.

PIETERNEL.

Dit zou my 't hart doen breken.
Ik hou 't niet langer uit. Ik wil, 'kmoeteindlyk spreken.

L A A T S T E T O O N E E L.

Mevrouw DE FIERVAL, FANFAN, KLAAS,
DE ABT, PIETERNEL, juffrouw DU-
MONT, ADOLF, BLASIUS.

BLASIUS.

Mevrouw Fierval, hier binnen we allegaër:
Mynheer Adolf, juffrouw Dumont, en ik.. Houwaar,
Wy hebben jou wat voor te dragen,
Dat niet moet worden afgeslagen,
Of geef ons maar den zak. Kyk; wy besloten 't dus,
En zyn van ons besluit onmooglyk af te dryven.

Mevrouw DE FIERVAL.

Wat is het dan toch, Blasius?

BLASIUS.

Dit, dat je Klaas by jou moet laten blyven,
 En dat wy d'armen jongen dan
 Noch krek behandelē als waar' 't mynheer Fanfan.
 En, omdat wy geen mensch in nadeel willen storten,
 En heel wel weten wat een zeun te zeggen is,
 Bid ik, de derde altyd van onze huur te korten,
 En die, met dankerkentenis,
 Aan Piet, en Pieterneel, als kostgeld, toe te tellen,
 Om, voor 't gemis van Klaas, henschadeloos te stellen.

FANFAN.

Myn vrinden! ach! hoe doet dit blyk van trouw my aan!
 Die eedle trek zal nooit uit myn geheugen gaan.

MEVROUW DE FIERVAL.

Nu komt gy allen om hem hier te houden vragen;
 En dezen morgen kwaamt gy allen hem verklagen!
 Wat wondre tegenstrydigheên!

BLASIUS.

Is 't mogelyk, mevrouw, elendigen te haten?
 'k Vergat reeds alles. Hou hem.

FANFAN.

Neen,

Neen, Blasius; ik moet dit huis verlaten.

Gyzelf, gy opent my 't gezigt:

Gy leert my wat ik aan myne oudren ben verpligt.

'k Ver.

'k Vergat hen mooglyk hier. Hoe meer ze in armoë leven,
 Hoe minder ik hen moog' begeven. (Fierval;
 Vaart wel, myn vrienden! 'k ga. Zorgt voor mevrouw
 Zorgt voor myn' broeder; en vergeet toch, bid ik, all'
 Wat ik u heb misdaan.

Klaas omhelzende.

Vaar wel, vaar wel, myn broeder!

Tegen Pieternel.

Kom, laat ons heengaan, lieve moeder.

MEVROUW DE FIERVAL, *sterk ontroerd,*
doch hare tranen verbergende.

Heer abt!...

DE ABT, *Fanfan haar aanbiedende.*

Het is genoeg... Omhels uw' zoon... Hy is
 U waard'...

MEVROUW DE FIERVAL, *met verrukking, en*
overstelpst van de tederste aandoeningen, Fan-
fan slyf in hare armen sluitende.

Myn zoon!

FANFAN, *in hare armen.*

Gy zyt myn moeder noch!

MEVROUW DE FIERVAL.

Gewis,

Myn zoon. All' wat hier is bedreven

Was

76 FANFAN EN KLAAS,

Was slechts een kunstlist tot beproeving van uw' aart.

U schynt een ander hart gegeven:

Uw teérgevoeligheid heeft zich geöpenbaard.

Myn heil is thans in top gerezen:

Geen blyder moeder kan 'er wezen.

KLAAS, *vliegende in de armen van Pieternel,*
die hy omhelst,

En ik, ik blyf dan weér jouw zeun, gelyk voorheen?

PIETERNEL.

Ja, jonge!

KLAAS.

Ha! dat 's goed.

FANFAN.

Blyft gy niet by me?

KLAAS.

Neen.

Ik was reeds veel te bang dat ik myn' lieven vader

Nooit weér zou zien. 'k Min hem zo teér!...

Wat krygt hy zoentjes als ik keer!...

'k Verlang reeds sterk dat ik hem nader'...

FANFAN, *de snuisteryen, welken hy van Klaas had*
ontvangen, aan hem te rug gevende.

Neem aan.

KLAAS.

Neen; hou ze.

FAN.

FANFAN.

En dan de pachters?

KLAAS, *de snuisteryen aannemende.*

Dat's ook waar!

Je hebt, werempel, recht. Kom, geef ze, geef ze maar.

DE ABT.

Bedacht elk moeder toch, by al haar tederheden,

Die ze op haar kindren nederstort,

Dat geen van hen gelukkig word,

Dan met gevoel, en goede zeden;

En dat de opvoeding't is, die, tot haar vreugd of smart,

Het zaad van't goed of't kwaad ontwikkelt in hun hart.

E I N D E.

De Gecommitteerden tot de zaken van den Schouw-
burg hebben, volgens Octroy door Hunne Ed. Groot-
Mog. de Heeren Staten van Holland en Westvriesland,
den eersten November, 1787, aan hen verleend, het
recht van deze Privilegie, alleen voordien tegenwoor-
digen druk van FANFAN EN KLA'AS, OF DE
TWEE ZOOGBROEDERS; *Tooneelspel*, vergund
aan J. HELDERS en A. MARS.

Amsteldam, den 22. July, 1788.

Geen Exemplaren zullen voor echt erkend worden,
dan die door één' der heeren Gecommitteerden onder-
teekend zyn. *At van Rijnveld*

